QUYỂN SÁCH ƯỚC

Của

KHÁI-HƯNG

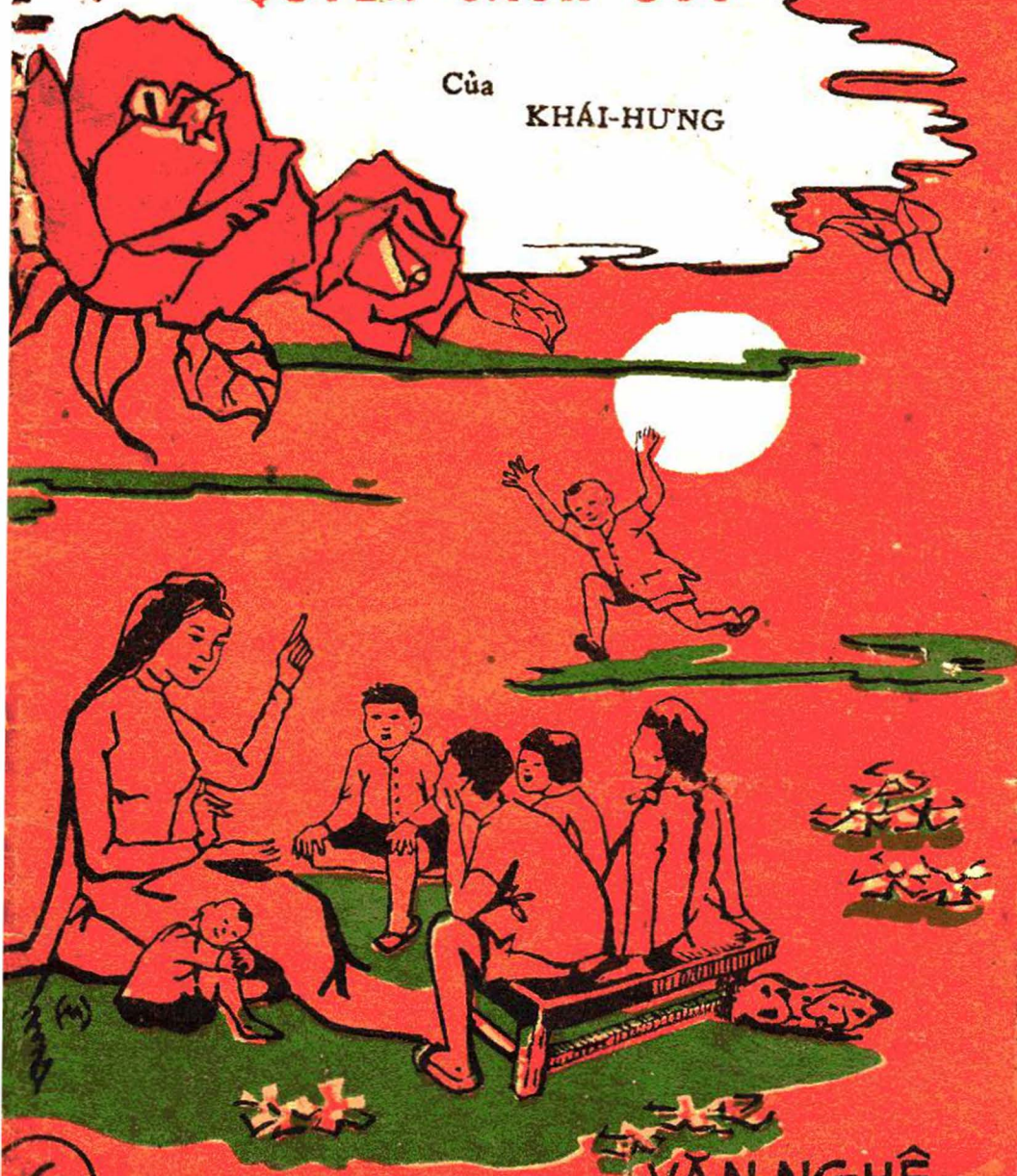

6

VĂN-NGHỆ

QUYỂN SÁCH ƯỚC

KỊCH BA HỒI, BA CẢNH

CÁC VAI

Bướm Trắng
Bướm Xanh Ông giác
Bướm Nhung
Bướm Vàng Bà giáo
Hảo, 10 tuổi
Mẫn, 7 tuổi
Liên, 6 tuổi

Cha mẹ Hảo

Bà hàng xóm
Bà hàng quà
Chị Nhớn, hàng rau
Bác Tẹo

Chàng tuổi trẻ

☆

HỒI THỨ NHẤT

Vườn hồng

LỚP I

BƯỚM VÀNG, BƯỚM NHUNG, BƯỚM XANH, BƯỚM TRẮNG

BƯỚM NHUNG — Các anh coi, tôi nói có sai đâu. Toàn hồng ! Một vườn toàn hồng : hồng bạch, hồng vàng, hồng nhung, hồng quế. Nào, mời các anh nhập tiệc !

B X — Hãy khoan ! Tôi hỏi đã. Cái lâu-đài bên cạnh này của ai.

B.X. (*cười*) — Của ông chủ bà chủ cái vườn này chứ còn ai.

B.X.— Vẫn biết thế. Nhưng ông chủ bà chủ cái vườn này là người thế nào ? Có hiền lành không ? Có dữ tợn không ? Có thù ghét loài bướm không ?

B.T. — Ai mà thù ghét loài bướm được ! Chúng ta có làm hại ai đâu ! Chúng ta chỉ làm đẹp mắt

mọi người, khi chúng ta phấn sáp điểm-trang bay bướm tung tăng trong vườn xuân đầy hoa nở.

B.N.— Chính thế, chiều hôm qua tôi cùng bạn Bướm Vàng lạc vào vườn này giữa lúc ông chủ, bà chủ đương dạo bước ngắm hoa. Hai người dừng lại nhìn chúng tôi ra vẻ thích mắt lắm. Vì thế hôm nay tôi mới đưa các anh lại đây chứ.

B.V.— Các anh phải coi chừng ! Có nhiều hạng người lắm. Có người tốt như ông chủ, bà chủ cái vườn này để vậy cho anh em mình hút nhụy hoa, nhưng cũng có người xấu, cũng có người ác đuổi bắt chúng ta, giết chúng ta.

B T.— (*cười ngây thơ*) — Bắt chúng ta để làm gì mới được chứ ? Mà sao lại giết chúng ta ? Chúng ta có làm hại ai đâu ?

B.N.— Trái lại, chúng ta còn ích lợi cho loài người là khác. Vì họ bảo chúng ta gọi hồn thơ cho họ. Tôi có biết một người ở đằng kia, hay đáo để. Chiều nào người ấy cũng ra vườn đi đi lại lại bên các luống hoa y như bọn ta bay lượn chờn vờn. Trước tôi còn sợ hãi lảng xa, về sau thấy người ấy hiền lành, tươi cười ngắm nghía tôi, tôi liền bay lại gần. Quả nhiên người ấy không đụng chạm gì đến tôi, lại còn cất giọng ngâm nga đọc tặng tôi những lời êm dịu nữa.

B.T.— Sao anh biết rằng người ta đọc tặng anh ?

B N.— Vì tôi nghe thấy nhiều tiếng Bướm và Hoa.

B.T.— Ý chừng người ta mời anh hút nhụy hoa...

B.X.— Thôi, đích người ấy làm thơ rồi ! Đích người ấy là thi-sĩ rồi !

B.V.— Thi sĩ ?

B.T. — Thi-sĩ ?

T.N. — Thi-sĩ ! Thi-sĩ là gì cơ ?

B,X. — Thi-sĩ là người làm thơ, là bạn thân của chúng ta, là người yêu bướm, yêu hoa, yêu trời xanh, yêu suối bạc, yêu gió thoảng, yêu mây bay.

B.T. — Vậy thì đó là loài bướm chăng ?

B.N. — Phải rồi ! Chúng ta đều là thi-sĩ cả. Chúng ta là thi-sĩ !

B.T. — Chúng ta là thi-sĩ !

B.V. — Chúng ta là thi-sĩ ! Mà loài người là bạn chúng ta !

B.T. — Loài người bạn chúng ta.

B V. — Các anh ngây-thơ quá. Có lẽ các anh là thi-sĩ cả thực đấy, vì các anh ngây-thơ quá. Các Anh chỉ nhìn thấy một hạng người, một hạng người tốt. Các anh phải biết : bên những người tốt ấy có bao nhiêu người xấu, người ác chỉ thích giết, giết cho sướng tay, dù kẻ bị giết không làm hại họ.

B.X. — Anh nói xấu loài người quá !

B.T. — Anh không nên nói xấu loài người ! Loài người là bạn chúng ta.

B.V. — Vì tôi hiểu rõ loài người hơn các anh. Vì tôi đã gặp những người bé nhỏ, xinh-xắn, có vẻ mặt hiền lành tay cầm cái vợt chạy đuổi bắt bọn ta.

B N. — Đuổi bắt bọn ta ? Vô lý !

B.T. — Vô lý !

B.X. — Bắt bọn ta để làm gì mới được chứ ?

B.V. — Để chơi, để ép vào sách.

B.N. — Ép vào sách ? Làm thế chúng ta có chết ngoẻo mất không ?

B.V. (*cười*) — Thì vẫn chết ngoẻo ! Vì bọn người bé nhỏ xinh-xắn, có vẻ mặt hiền lành ấy thực ra bao giờ cũng là những người dữ-tợn, tàn-ác. Các anh đừng có trông mặt mà bắt hình-dung, có khi mất mạng như bỡn !

B.X. — Anh hay lo xa quá !

B.T. — Anh đến hay lo xa !

B.X. — Không tôi lo gần, rất gần. Vì tôi biết ông chủ, bà chủ cái vườn này có hai người con, một gái, một trai, bé nhỏ, xinh-xắn, vẻ mặt hiền lành...

B.V. — Thế ư ? Đó sẽ là hai người bạn của chúng ta.

B.T. — Phải, hai người bạn thân của chúng ta.

B.V. (*trỏ phía đằng xa*) — Kìa ! Chúng kia rồi ! Các anh có thấy tay chúng cầm vật gì không ?

B.T. — Vật gì lạ nhỉ ? Lá cờ.

B.X. — Không, cái túi.

B.N. — Không, cái màn !

(*Mẫn, Liên vào, đi rón rén đằng xa ở phía trong cùng nhà hát*)

LỚP II

Thêm MẪN, LIÊN

BƯỚM VÀNG. — Không, cái vợt đấy. Thôi chào các anh, tôi xin đi nơi khác.

B.T. — Tại sao thế ? Anh không ở lại dự tiệc hồng với chúng tôi ?

B.V. — Vì tôi không muốn bị ép sách, hay bị kiến tha. Thôi chào các anh một lần nữa, tôi đi đây. Chúc các anh được bình-yên mà dự tiệc

(*Bướm Vàng ra*)

LỚP III

Bớt BƯỚM VÀNG

BƯỚM XANH.— Hắn dọa !

B.N. — Hắn dọa !

B.T. — Hắn dọa !

B.X. — Anh chàng nhút nhát quá !

B N. — Đa-nghi quá !

B T. — Xấu bụng nữa !

B X. — Thôi mặc kệ hắn... Nào chúng ta vào tiệc. Xin mời hai anh.

B.N. — Xin mời hai anh.

B.T. — Xin mời chư-huynh !

B.N. — (*bay lên trên một cái bông hồng và ca*) :

Trời xanh xanh mát,
Hương thơm thơm ngát.
Cùng nhau ta hút nhụy hoa.
Cùng nhau ta nhấp rượu họa.

(*Mẫn và Liên rón rén bước lại*) :

B.X.

Nhụy hoa đầy mật,
Men hoa ngây-ngất,
Anh em cứ uống cho say.
Nào ! dương cánh đẹp ta bay.

(*Mẫn và Liên rón rén đến gần hơn chút nữa*)

B.N.

Gió xuân hây hẩy,
Hương hoa thức dậy,
Cất mình bay tỏa trong không.
Trời xuân lan nhuốm sắc hồng.

(*Mẫn và Liên vẫn lại gần thêm*)

B.T.

Men hồng êm ái,
Tha hồ uống mãi !...

Ồ ! đầu ta lảo đảo rồi.
Phấn ta rơi rụng tơi bời !

(*Mẫn và Liên rón rén đứng bên*)

Cánh hồng mềm dịu,
À !... À !... dễ chịu !
Nghiêng mình trên tấm nệm nhung..,
Trời ơi ! khoan khoái vô cùng !

(*Mẫn giơ vợt chụp được Bướm Trắng : Bướm Xanh và Bướm Nhung thấy động bay mất*)

LỚP IV

MẪN, LIÊN và BƯỚM TRẮNG

MẪN *reo* — Ha ha được rồi. Bắt được chú Bướm trắng rồi !

L.— Anh coi em nhé ?

M. – Không để cho anh ép sách.

B.T. *ở trong vợt nói một mình* — Thôi thế là mình chết ! Bướm vàng nói quả không sai.

L.— Hãy lấy chỉ buộc chơi đã ! Khi nào bướm chết ta hãy ép sách,

M. *suy nghĩ* — Hay đừng ép sách em ạ, vặt cánh nó đi để nó bò chúng ta xem. Để cánh thì nó bay mất.

B.T. *nói một mình* — Thôi ! thế là hết cái thời bay lượn hút nhụy hồng !

L. *thò tay vào trong vợt* — Để em bắt.

M.— Khéo nó bay mất.

(*Hảo vào đứng nhìn*)

LỚP V

Thêm HẢO

HẢO.— Hãy khoan.

(*Mẫn và Liên cùng ngửng lên*)

M.— Ồ ! Chị Hảo !

L *vui mừng* — Chúng em vừa bắt được một con bướm trắng đẹp quá. Mẫn bảo để ép sách chị ạ.

H. *giả vờ ngây-thơ* — Ép thế nó chết mất không ?

H. *cười* — Nó chết thì nó chết cần quái gì ?

H.— Thương hại nhỉ ! Nếu chúng ta hiểu được tiếng bướm thì chắc chúng ta đương nghe thấy con bướm trắng nó kêu van : « Em lạy anh chị, anh chị đừng giết em, em chẳng làm hại ai mà !»

L. *vỗ tay reo* — Ồ ! Nếu bướm với chim đều biết nói thì thích nhỉ, thì nghe vui tai lắm nhỉ ! Mà tiếng bướm thì bé lắm, xinh lắm đấy, chị ạ,

M.— Có phải ngày xưa loài vật biết nói không chị Hảo ?

H.— Phải đấy. Mẫn ạ, ngày xưa loài vật biết nói. Ngày xưa lại có người nghe được tiếng loài vật nữa, như ông Công dã-tràng chẳng hạn.

L.— Nghe được tiếng loài vật. Ồ, thú nhỉ ! Nghe được cả tiếng bướm này nữa chứ ! (*ghé sát tai vào con bướm*).

H.— *mỉm cười* — Liên có nghe thấy nó nói gì không ?

M. *cười* — Bướm lại biết nói bao giờ !

H. *vờ nghiêm-trang* — Có chứ. Nếu bướm không biết nói thì khi hai con gặp nhau chúng chào nhau sao được ?

L.— Bướm biết nói ? Hay nhỉ !

H. *ghé tai nghe* — Đấy ! nó nói đấy. Hảo vừa nghe thấy nó nói.

L.— Nó nói gì thế chị ?

H.— Nó bảo : « Chị Liên ơi, anh Mẫn ơi, thả em ra, chóng rồi em đền ơn ! »

L.— Nó biết cả tên em là Liên ?

H.— Hẳn chứ ! Nó bay đi khắp mọi nơi được cái gì mà nó chả biết ?

M.— Nhưng nó đền ơn bằng gì chứ ?

H.— Nó xòe cánh bay lượn cho chúng ta coi.

M.— Thế chả thích, Nó bay đi mất ấy à ! Em đem ép sách thì còn mãi.

H.— Nhưng em ép sách thì nó chết.

M.— Nó chết thì mặc kệ nó chứ !

H.— Em không tốt rồi ! Không biết thương loài vật.

M.— Nhưng nó là con bướm chớ có là loài vật đâu ! Con mèo, con chó, con ngựa, con bò của thầy mẹ mới là loài vật chứ, Liên, về thôi. Về ép sách đi !

H. *mỉm cười* — Mẫn cho Hảo xin con bướm trắng đi nào.

M.— Không, để em ép sách cơ.

L.— Chị xin làm gì ?

H.— Để chị thả cho nó bay. Chị thương nó lắm

M. *kéo Liên* — Đi về !

H.— Chị mua Mẫn con bướm chị nhé ?

M.— Mấy xu ? Chị trả em mấy xu ?

H.— Một xu.

M.— Không được. Chúng em những hai đứa cơ mà !

H.— Hai xu vậy. Chị chỉ có hai xu thôi. Đây ! (*đưa cho Mẫn, Liên mỗi đứa một xu*)

M. *vợ cái vợt cho Hảo* — Đấy, con bướm đấy, chị bắt lấy.

H. *mở miệng vợt cho bướm trắng bay ra rồi vỗ tay reo* — Đẹp không ?

L. Hoài của ! Chị đánh xổng mất con bướm trắng rồi.

H.— Không, Hảo không đánh xổng, Hảo thả nó ra đấy chứ.

M.— Thả ra ? Thế chị mất hai xu toi à ?

H.— Không, Hảo không tiếc hại xu đâu (*ứa nước mắt*) Mẫn, Liên có biết không ? một lần Hảo đã bị mẹ mìn bắt, cho vào trong đấy như con bướm bỉ

nhốt trong cái vợt lúc nãy. Cái đấy còn tối hơn cái vợt nhiều. Sau có người cứu được Hảo đưa Hảo về trả thầy mẹ Hảo. Từ đấy, Hảo vẫn thương những người bị bắt, bị nhốt.

L.— Nhưng con bướm nó có là người đâu ?

H.— Nó cũng biết khổ như người chứ. Em nhìn xem nó đương bay lượn trên đầu chúng ta để tỏ lòng cảm ơn chúng ta đấy.

L. cảm - động — Thôi em trả xu chị (*đưa xu cho Hảo*).

M.— Em cũng trả xu chị (*ấn đồng xu vào bàn tay Hảo*)

Mẫn và Liên chạy về nhà, dáng bộ hồ thẹn.

MÀN TỪ TỪ HẠ

(*Hết hồi thứ nhất*)

✠

HỒI THỨ HAI

Buồng ngủ. Đèn sáng

LỚP I

HẢO, ÔNG GIÁO, BÀ GIÁO

ÔNG GIÁO.— Chín giờ rồi, con đi ngủ thôi.

B.G. *bảo chồng* — Sao hôm nay con tôi tỉnh thế. Mà nó như nghĩ ngợi điều gì ấy, mình ạ.

H. *đứng bên giường vẻ mặt buồn buồn.*— Mẹ ơi cái ngày mẹ mìn bắt con định đem bán sang Tàu... rồi thầy mẹ thuê mật-thám tìm được con về, phải không ?

B.G.— Nhưng sao tự nhiên còn lại nhắc đến việc ấy ?

H. *mắt mơ màng* — Ngày ấy con lên mấy nhỉ ?

Ô.G.— Ngày ấy con lên bảy.

H. *như nói một mình.*— Bằng tuổi Mẫn.

B.G. Mẫn nào ? Mẫn ở bên cạnh ấy ư ?

H.— Vâng. Ban nãy Mẫn với Liên bắt được.

con bướm trắng đẹp quá.,. Có phải mẹ mìn cho con vào trong cái đẫy nâu rồi vác lên vai không ?

Ô.G. *nhìn bà giáo* — Ừ. Con tôi nhớ lâu quá !

H.— Con thấy cái vợt bướm giống cái đẫy..,

B G. *cười* — Giống thế nào được. Cái vợt bướm làm bằng vải màn, còn cái đẫy làm bằng vải dãy nhuộm nâu.

H.— Ở trong có lẽ tối như bưng, me nhỉ ? Chắc ngày ấy con ăn phải thuốc mê nên không biết gì, không còn nhớ gì nữa.

Ô.G.— Ngày ấy thầy me đưa con sang thăm bà ngoại. Buổi trưa con ra chùa chơi với lũ trẻ, thế rồi mãi chiều tối thầy me không thấy con về. Thầy cuống cuồng đi tìm khắp mọi nơi. Mẹ con thì khóc lóc thảm thiết, vì tưởng con sa chân ngã xuống giếng chùa. Đã sắp thuê người mò xác con thì có người bảo thầy rằng buổi trưa bắt gặp con đi với một mụ đàn bà trên con đường qua chợ. Hỏi thì người ấy nói thầy me cho đưa con về trước.

H. *mỉm cười* — Lúc ấy người ta chưa cho con vào đẫy à ?

Ô.G.— Chưa, mãi lúc bắt được mụ mẹ mìn ở Móng Cái, khám đẫy mới thấy con nằm trong.

B.G. *rươm rướm nước mắt* — Quân khốn-nạn !... Thế mà con tôi không chết ngạt.

Ô.G.— Nhưng con ngủ thôi mai dậy sớm còn đi học chứ.

(*Hảo trèo lên giường nằm. Me Hảo cẩn-thận giắt Màn*)

H. *nằm trong màn* — Con thả con bướm trắng ra rồi, me ạ.

G.B.— *lơ đãng*—Thế à ?

Ô.G.— Con bướm trắng nào, hở con ?

H.— Con bướm trắng của Mẫn ấy mà. Con mua h... ..d. ..rng Mẫn và Liên lại trả lại con.

Ô.G.— Sao con lại mua để thả ra ?

H.— Vì con thấy con bướm trắng đẹp quá mà con nghe thấy Liên bàn với Mẫn đem bướm ép sách. Con thương hại nó quá.

B.G. (*cảm-động*) — Con tốt bụng quá! (*cười sung sướng*). Rồi con bướm sẽ đền ơn con đấy.

Ô.G. — Con tôi ngoan lắm. Tối mai tôi phải kể cho con tôi nghe một truyện cổ-tích thực hay mới được.

H. *vui mừng* — Thế thì con thích lắm. Có hay bằng truyện đức thánh Tản-Viên được quyển sách ước không thầy ?

Ô.G. *cười* — Hay hơn chớ lỵ.

H. — Hay bằng truyện Công Dã-tràng nghe được tiếng kiến nhé ?

Ô.G. — Hay hơn thế nữa.

B.G. — Nhưng khuya rồi, con ngủ thôi. Me tắt đèn nhé ?

H. Vâng, chúc thầy me ngủ ngon.

Ông giáo mở màn cúi xuống hôn con, rồi lại giắt màn, ra tắt đèn. Chỉ còn chiếc đèn hoa-kỳ ánh sáng lờ mờ đặt trên bàn ở góc phòng.

(*Ông bà giáo ra*)

LỚP II

CHÀNG TUỔI TRẺ và HẢO

Một lát yên lặng. Một chàng tuổi trẻ khe khẽ mở cửa bước vào phòng, đánh diêm châm cây đèn lớn. Chàng tuổi trẻ chừng mười sáu, mười bảy, vẻ mặt khôi-ngô, đội mũ nhung trắng đắt kim-cương cả hai cánh bông như đôi râu ở đầu bướm, vận quần áo bông trắng, đi giầy da trắng nạm ngọc bích và ngọc huyền.

CHÀNG TUỔI TRẺ. — Chào em Hảo !

H. *chỗi dậy, nhìn qua màn ra* — Ai đấy !

C.T.T. — Tôi. Anh, anh là...

H. *vẻ mặt sợ hãi* — Em có quen biết anh đâu ! Anh ra ngay không thầy me em thức dậy bây giờ thì...

C.T.T. *mỉm cười* — Em chóng quên quá ! Em vừa gặp anh lúc ban chiều...

H. — Không, em không gặp anh bao giờ cả.

C.T.T. — Em đã cứu anh lúc ban chiều.

H. *ngơ ngác* — Em đã cứu anh lúc ban chiều.. ?

C.T.T. — Phải, em đã cứu anh. Không có em thì anh chết rồi còn đâu.

H. *vẫn ngẫm nghĩ* — Em nhớ lại rồi... quả thực chiều hôm nay em không cứu anh... em không cứu ai.

C.T.T. — Thế chiều hôm nay không phải em đã bỏ ra hai xu để chuộc anh thoát khỏi tay Mẫn và Liên, hai đứa trẻ tàn-ác ấy ư ?

H. — Em chỉ bỏ ra hai xu mua một con bướm trắng.

C.T.T. — Con bướm trắng chính là anh.

H. *ngờ vực, mỉm cười* — Là anh ?

C.T.T. — Phải, là anh. Em ngắm kỹ anh xem. Đây nhé : cái mũ nhung đội có giống hệt cái đầu bướm không ?

H. *ngẫm nghĩa* — Giống ! giống thực ! Có cả hai cái râu nữa.

C.T.T. — Con bướm ấy là con bướm trắng không ?

H. — Phải.

C.T.T. Thế anh có mặc quần áo trắng không ?

H. *cười* — Chính thế !

C.T.T. — Lại nữa. Em có thấy chân bướm điểm đen và xanh không ?

H. — Có,

C.T.T. — Thế giày anh đi chẳng dát ngọc bích, ngọc huyền là gì đây ?

H. *vỗ tay* — Phải rồi. Đích anh là con bướm ban chiều (*dậy mở màn bước xuống dép, lại gần chỗ mắt nhìn chàng tuổi trẻ*). Ồ thích nhỉ, anh là con bướm trắng...

con bướm chui ra.

C.T.T.— *Gật.*

H.— Anh có biết truyện «vợ cóc» không ?

C.T.T. — Không. Em thử kể cho anh nghe nào ?

H.— (*kể*) Ngày xưa có một anh học trò sáng nào, cũng cắp sách đi học, qua thửa ruộng lúa chín của một ông trưởng-giả. Một hôm nghe thấy tiếng người con gái chào : « chào thầy khóa đi học ạ ». Anh học trò nhìn thẳng thấy ai, liền cất tiếng hỏi : « ai chào tôi thế ? ». Con cóc trả lời, vì người chào anh học-trò là con cóc : « Em đây anh ạ » Rồi con cóc ở trong ruộng lúa chui ra. Anh học trò mới hỏi : « Em làm gì ở trong ruộng lúa thế ? » Con cóc đáp rằng : « Em coi thợ gặt lúa ». Anh học-trò thấy con cóc đảm - đang chăm chỉ, mới về xin trầu cau sang bên ông trưởng-giả hỏi con cóc cho mình làm vợ. Mẹ anh ấy cười, bảo anh ấy : « Ai người lại đi lấy cóc ! » Nhưng anh ấy nhất định nằn nì xin cưới cóc về nhà làm vợ cho bằng được. Mẹ anh ấy yêu con nên cũng chiều lòng cưới cóc về cho anh làm vợ. Từ đấy, mỗi hôm anh học-trò đi học về lại thấy cơm nước tinh-tươm ngon lành, mà ở nhà thì chả có bếp khéo nào cả. Một hôm anh học trò mới giả tảng đi học rồi tới nấp một chỗ kín rình, anh ta thấy một nàng tiên rất xinh đẹp ở da cóc đi ra chui xuống bếp làm cơm. Anh ta mới chạy vội lại vồ cái da cóc xé nát ra. Từ đấy nàng tiên không chui vào da cóc được nữa, phải hiện lên làm người, làm một nàng xinh đẹp mãi mãi. Vậy anh cũng ở cái xác con bướm chui ra như nàng tiên.

C.T.T. *mỉm cười* — Chính thế.

H.— Nếu em cũng xé cái xác bướm đi thì anh không hóa thành bướm được nữa, phải không ?

C.T.T.— *Gật.*

H.— Nhưng xác bướm đẹp hơn xác cóc nhiều chả ai nỡ xé đi. Thỉnh thoảng chui vào xác bướm bay lượn trên hoa thơm đẹp, kể cũng thích, anh nhỉ ?

C.T.T. *mỉm cười gật* — Em có ao ước gì không ?

H. *ngẫm nghĩ* — Em có ao ước rằng ai ai cũng tốt, trẻ con đừng bắt bướm, mẹ mìn đừng bắt trẻ con.

C.T.T — Thế thì em ngoan quá, tốt quá. Đây anh đem đến tặng em một quyển « Sách Ước », em muốn ước gì được nấy *(Đưa cho Hảo một quyển sách nhỏ, ngoài bìa có một con bướm trắng).*

H. *Cầm lấy quyển sách ngắm nghía* — Quyển sách n y là quyển sách ước ?

C.T.T. — Phải.

H.— Em ước gì cũng được ?

C.T.T.— Ước gì cũng được ?

H. Nếu em muốn ước điều thiện thì em mở trang trắng ra, đặt bàn tay lên trên rồi lần đọc câu mình ước. Nếu em muốn ước điều ác thì em mở trang đen ra.

H,— Ai lại đi ước, một điều ác làm gì ?

C.T.T.— Để trả thù. Chẳng hạn em có thể ước rằng người mẹ mìn bắt em sẽ ngã xuống, xuống biển mà chết đuối.

H. *xua tay* — Ai lại ước như thế bao giờ ! Em chỉ ước cho mẹ mìn đừng đi bắt trẻ con cho vào đẫy đem bán sang Tàu nữa thôi.

C.T.T.— Cái đó tùy em.

H.— Vậy em trả lại anh những trang đen, em chỉ giữ những trang trắng (*xé tờ giấy đen trả chàng trẻ tuổi*).

C,T.T.— Thế thì từ nay em chỉ ước được

những điều lành, những điều hay. Em không trả thù ai được cả.

H.— Em không biết trả thù ai bao giờ. Em không muốn trả thù ai hết.

C.T.T.— Thôi chào em, anh đi. Và anh xin chúc em ước được nhiều điều đích đáng.

Chàng tuổi trẻ biến đi.

LỚP III

Bớt CHÀNG TUỔI TRẺ

HẢO.— Anh ?... Anh đâu (*gọi*) Anh.,. anh Bướm Trắng ! Thế là anh Bướm Trắng biến mất rồi ! (*vân vê quyển sách nhỏ trong tay*). Quyển sách ước !. Quyển sách ước xinh xẻo quá ! (*mắt mơ mộng*) Ước ! Ước gì ? Lần đầu tiên ta ước gì ? (*suy nghĩ*) Ồ mà ta quên chưa cám ơn anh Bướm Trắng ! Vậy nhân tiện thử xem quyển sách ước có linh-thiêng không, ta hãy ước anh Bướm Trắng được trở về đây để ta cám ơn anh ấy một câu (*mở quyển sách, đặt bàn tay lên trang giấy, đọc*) : Ước gì anh Bướm Trắng trở lại đây ! Ước gì anh Bướm Trắng trở lại đây !

Chàng tuổi trẻ hiện về.

LỚP IV

Thêm CHÀNG TUỔI TRẺ

CHÀNG TUỔI TRẺ.— Em gọi anh ?

H.— Em quên chưa cám ơn anh.

C.T.T.— Có gì mà phải cám ơn !

H. (*cười*)— Với lại em thử xem quyển sách ước của anh có linh-thiêng không.

C.T.T. *mỉm cười* — Em đã thấy ước sao được vậy rồi chứ ?

H.— Đã.

C.T.T.— Lần này thì chào em đi ngủ chẳng khuya rồi.

Chàng tuổi trẻ biến đi

LỚP V

HẢO một mình

HẢO *ngẫm nghĩ* — Có lẽ anh Bướm Trắng nấp ở ngoài cửa nghe tiếng ta gọi nên chạy vào. Ta phải thử quyển sách ước một lần nữa mới được. Ở xóm Đào gần đây có bà Nghiên cùng ở với hai cháu gái mồ côi cha mẹ. Bà ta nghèo lắm xưa nay ta vẫn ước ao có tiền để giúp. Vậy nhân nay có quyển sách ước, ta thử ước xem (*mở quyển sách, đặt tay lên trang giấy và đọc*). Ước gì tôi có một túi đầy hào và xu để giúp bà Nghiên ! Ước gì tôi có một túi đầy hào và xu để giúp bà Nghiên ! Ước gì tôi có một túi đầy hào và xu để giúp bà Nghiên ?

Một cái túi bỗng hiện ra trên bàn.

H. *mở túi xem* — Ồ đầy những hào mới và xu mới ! Sách ước của anh Bướm Trắng quả thực linh-thiêng ! *Hí hửng cầm túi tiền, rồi đi tắt đèn lên giường*) Mai ta dậy sớm đến nhà bà Nghiên cho bà túi tiền này. Hẳn bà sung sướng lắm !

Một lúc sau tiếng ngáy se sẽ đều đều, màn hại

(Hết hồi thứ hai)

HỒI THỨ BA

Quán làng, một buổi chiều

LỚP I

BÀ HÀNG XÉN, BÀ HÀNG QUÀ

BÀ HÀNG XÉN.— Này bà ạ, hôm qua lại vừa xảy ra một việc lạ nữa.

B.H.Q.— Việc gì thế bà ? Có lạ bằng việc vừa xảy ra mấy bữa trước không ?

B.H.X.— Lạ cũng chẳng kém. Cái Cõn, con bác xã Đà, chắc bà có biết ?

B.N.Q.— Vâng, tôi có biết, người ở xóm Đông chứ gì.

B.H.X.— Vâng, chính đấy. Hôm qua nó chết.

Bác Đà khóc lóc kêu gào, nhưng rồi cũng đành khâm-liệm cho đứa con xấu số. Khốn-nạn bác ấy góa bụa, có mỗi một đứa con gái.

B.H.Q. — Thế rồi sao, hở bà.

B.H.X. Thế rồi khi khâm-liệm xong, cái Cõn bỗng sống lại. Quái thực, không biết ở vùng ta độ này có Thần Phật phù hộ hay sao mà cứ luôn luôn xảy ra những việc la lùng như thế.

B.H.Q. — Có người đồn Trời bán phép-thuật cho cô Hảo, con ông giáo làng ta.

B.H.X. *cười* — Họ đồn thì còn điều gì họ không đồn ?

B.H.X. *thì-thầm* — Là gì, lạ lắm bà ạ, lần nào xảy ra những việc kỳ quái như thế, cũng có mặt cô Hảo ở đấy.

B.H.X. *suy nghĩ* — Ừ, mà có thế thật. Như hôm qua khi cái Cõn chết nằm đấy, cô Hảo cũng có mặt. Cô ấy bảo : « Ước gì chị Cõn sống lại ». Mà cô ấy cứ nói một câu, nhắc đi nhắc lại mãi.

B.H.Q. — Lần bác Tẹo buồn bực về nỗi nghèo đói, vợ con nheo nhóc, đi ra sông trầm mình, rồi may bắt gặp túi bạc ở gốc cây đa, lần này bác ta cũng gặp cô Hảo. Cô ấy có nói ước iếc gì không tôi không biết.

B.H.X. — Kể cũng lạ thực... Kia chị Nhớn ! Ở chợ về đấy à ? Chợ đã tan chưa chị ?

Chị Nhớn vào, gánh gánh rau muống, đặt xuống đất.

LỚP II

Thêm CHỊ NHỚN

CHỊ NHỚN. — Hai bà ạ, lạ quá !

B.H.Q. *nhớn nhác* — Lạ gì nữa thế ?

C.N. — Cái Thĩm con nhà Mõ ấy mà, nó vừa sáng mắt ra.

B.H.X. — Làm gì có sự quái-gở như thế

C.N. — Thì người ta đương xúm đông ở chợ để xem kia kìa.

B.H.Q. — Cái Thìm nó đẻ ra đã mù rồi. Năm nay nó đã lên chín tuổi, có ai ngờ !

B.H.X. — Có lẽ đức thánh làng ta thiêng đấy.

B.H.Q. *ngầm nghĩ* — Thế lúc bấy giờ có cô Hảo ở đấy không.

C.N. — Tôi cũng không nhớ. Với lại thấy cái Thìm sáng mắt ra thì ai cũng chỉ nhìn nó.

B.H.Q. *liếc bà hàng xén thì thầm* — Ừ, biết đâu đấy.

B.H X. — Hay bà coi hộ tôi, tôi thử ra chợ xem sao.

C.H Q. — Vâng bà thử ra xem sao. Bà cứ để hàng đấy tôi coi cho.

Bà hàng xén ra

LỚP III

Thiếu BÀ HÀNG XÉN

BÀ HÀNG QUẢ. — Chị có nghe người ta đồn gì về cô Hảo con ông giáo không ?

C.N. Không ạ. Người ta đồn thế nào cơ ạ ?

B.H Q. — Người ta đồn cô ấy có phép quỷ-thuật.

C.N. *cười* — Mới ngần ấy tuổi đầu thì phép với phiếc vì ! chắc người ta đồn bậy thôi đấy ạ.

B H.Q. — Người ta thấy lúc nào cô Hảo cũng cầm nhăm nhăm trong tay một quyển sách nhỏ. Người ta bảo Phép thuật ở cả trong quyển sách ấy.

C.N. — Cháu thì cháu chả tin.

B.H,Q. — Nhưng cũng lạ thật, chị ạ. Lần nào xảy ra ra những việc khác thường là y như có cô Hảo.,.

C.N. = Có lẽ cũng là sự ngẫu-nhiên.

B.H Q. — Ngẫu-nhiên gì lại ngẫu-nhiên lắm thế ! Trong gần tháng nay xảy ra có đến gần mấy chục lần rồi, mà lần nào hình như cũng có mặt cô Hảo ở đấy.

C.N.— Ấy là mới hình như. Đã chắc đâu rằng đúng. Cháu thì cháu cho đấy là toàn phép thánh làng ta. Ngài thiêng lắm. Chứ bảo là phép cô Hảo thì cháu chả tin. Phép phiếc gì cô bé con ấy. Với lại điều này nữa nhé. Nếu cô ấy có phép thuật thì sao cô ấy không hóa phép cho nhà cô ấy đã ? Ông giáo bà giáo chẳng được của kiếc gì, cũng chẳng gặp may gặp mắn bao giờ. Sao cô Hảo không hóa phép cho ông giáo bà giáo có thật nhiều tiền để làm cái nhà thật lớn, thật đẹp như nhà cậu tuần mà ở có sướng không ?

B.H.Q.— Ừ nhỉ ! Cũng có lý. Nếu cô ấy có phép lạ như lời người ta đồn thì thế nào cha mẹ cô ấy chả giàu rồi. Đằng này ông giáo bà giáo vẫn nghèo,

C.N.— Kể thì cũng chả nghèo đâu. Cũng vào hạng khá-giả trong làng ta đấy. Nhưng giáu thì vẫn hơn, nghĩa là nếu cô ấy biết hóa phép cho nhà mình đã... Kìa chào bác Tẹo. *Bác Tẹo vào,*

LỚP IV

THÊM BÁC TẸO

BÁC TẸO.— Không dám, chào bà, chào chị.

B.H.Q — À, câu chuyện bác được của có thực không ?

B,T. *nói khẻ* — Thôi, tôi xin bà, đừng nói ầm lên nhỡ ra...

C.N.— Nhưng có thực không đã ?

B.T.— Thì vẫn thực.

B.H.Q.— Nghe đồn giữa đường bác gặp cô Hảo.

B.T. *trầm-ngâm* — Mà cũng lạ thực, bà ạ, Tôi càng thấy lạ. Hôm ấy, tôi buồn bực quá. Bà tính, nhà thì nghèo, vợ con nheo nhóc, hôm ấy trót quá chén ở đẳng cụ lý, rồi đua đà đánh mấy tiếng bạc có vài đồng bạc thua ráo. Lúc tỉnh tôi hối-hận quá. Còn

mặt mũi nào trông thấy vợ đói, con khát nữa. Tôi đành ra sông trầm mình cho hết nợ đời.

B.H.Q.— Thế rồi bác gặp cô Hảo ?

B.T.— Tôi gặp cô Hảo, tay cầm một quyển sách nhỏ. Cô ấy như biết cả ý định tự tử của tôi, vì cô ấy cứ đi theo bên tôi, vừa đi vừa hỏi chuyện. Cô ấy lại đãi tôi một hào. Tôi cảm động quá, liền thú thực hết, coi như cô ấy là một người lớn vậy. Thế cô ấy về nhà lấy cho tôi cái gì đó. Cô Hảo nói lí nhí tôi nghe không rõ là cái gì. Thế rồi tôi thấy ở chân tôi một cái túi lụa. Tôi nhấc lên thấy nặng, mở ra xem thì toàn bạc với hào. Tôi gọi cô Hảo để trả, vì chắc là tiền của cô ấy, nhưng cô ấy bảo trời cho tôi đấy. Truyện chỉ có thế... Thôi chào bà ở lại bán hàng, tôi về để còn chẻ lạt buộc dâu. Chào bà, chào chị nhé !

B.H.Q.— Chào.

C.N.— Chào bác ạ !

LỚP V

BỚT BÁC TẸO

BÀ HÀNG QUÀ.— Rõ sung sướng !

C.N.— Bà có tin rằng cô Hảo có phép-thuật không ?

B.H.Q.— Kể cũng lạ nhỉ !

C.N. — Vâng, (*khẽ*). Kìa ông giáo ! Thử hỏi chính ông giáo xem. *Ông giáo qua quán*

LỚP VI

THÊM ÔNG GIÁO

BÀ HÀNG QUÀ.— Chào ông giáo, mời ông vào xơi bát nước nóng, ăn cái bánh gai.

Ô.G.— Chào bà hàng. Nào bà bán cho tôi bát nước chè tươi. Có chè tươi đấy chứ ?

B.H.Q.— Có ạ, chè tươi nóng nữa, vừa nấu xong (*rót nước ra bát*).

Ô.G. *uống nước xì xụp* — Nước chè ngon quá !

C.N.— Nghe nói ông giáo nhờ giời độ lúc này khá lắm, phải không thưa ông giáo ?

Ô.G. *cười* — Có gì mà khá với không khá.

C.N — Người ta đồn cô Hảo có phép... có nhiều phép lạ lắm.

Ô.G. *vẫn cười* — Người ta cứ đồn bậy thế thôi, chứ nó có phép thuật gì đâu ! (*trả tiền*). Đây tôi trả tiền nước. Thôi đãi bà cả xu. Đừng trả lại trinh nữa.

B.H.Q.— Cám ơn ông giáo, *Ông Giáo ra.*

LỚP VII

Bớt ÔNG GIÁO

CHỊ NHỚN.— Hay ông giáo giấu ?

B.H.Q.— Phải ai được của mà chả giấu ! Kể có những phép lạ ấy thì còn bằng mấy mươi đào được chum vàng.

C.N.— Đã hẳn ! Muốn có vàng thì hóa phép ra vàng là được ngay.

Bà hàng xén chạy hớt hơ hớt hải về

LỚP VIII

Thêm BÀ HÀNG XÉN

BÀ HÀNG QUÀ — Cái gì thế, bà ?

B.H.X. *vừa thở vừa nói* — Thật bà ạ... Cái Thìm .. Nó mở mắt... Bây giờ nó thấy cái gì cũng hỏi .. Hay đáo để... Nó mê man cả người .. Nó bảo nó nghe thấy đức Phật ghé sát tai nó thì thầm nhắc đi nhắc lại ba lần câu này : « Ước gì em Thìm sáng mắt ». Thế rồi tự nhiên nó mở mắt ra. Lạ không ?

C.N.— Thế lúc bấy giờ có cô Hảo ở đấy không ?

B H.X.— Cũng không biết nữa.

B.H Q.— Chắc thế nào chẳng có. Còn ai vào đấy nữa.

B.H.X.— Cái Thĩm nó cũng bảo lúc mở mắt ra nó chợt thấy một cô bé đăm đăm nhìn nó tủm tỉm cười.

B.H Q.— Thôi đích cô Hảo rồi.

C.N.— Nhưng gần tối rồi, về thôi chứ ?

B.H X.— Chờ một tí nữa cùng về cả, cho vui.

B.H.Q. *nhìn ra thì thầm* — Kìa ai như cô Hảo thì phải.

B.H X.— Đâu ?

C.N.— Đâu ? Phải rồi, đích cô Hảo rồi.

Hảo đã đi tới.

LỚP XI

Thêm HẢO

BÀ HÀNG XÉN.— Chào cô Hảo.

H.— Chào hai bà, chào chị.

B.H.Q.— Mời cô vào hàng ăn quà. Đây bánh gai, bánh nếp, bánh giò, cô muốn ăn bánh gì tùy ý.

H.— Cám ơn bà, chào chị.

B H.Q.— Tôi không lấy tiền cô đâu mà, cô cứ ăn.

H.— Cám ơn bà, nhưng quả thực em không đói.

B.H.Q.— Cô có dùng cái lược này để cài tóc, tôi biếu này ?

H — Cám ơn bà, em đã có lược rồi ?

B.H.X — Hay cô thích cái giải rút đỏ này ?

H.— Cám ơn bà, em đã có cái giải rút rồi.

B.H.X.— Vậy trong đôi tủ kính này, cô muốn chọn thứ gì thì chọn, cô muốn lấy cái gì thì lấy, tôi biếu hết cô.

H.— Cám ơn bà, nhưng em chả cần gì. Thiếu cái gì thầy mẹ em đã mua cho em rồi. Thôi chào hai bà, chào chị, em về chẳng thầy mẹ em mong.

LỚP X

Bớt HẢO

lòng cô Hảo phải không ? (*nói một mình*) thả, vỏ quýt, ăn mắm ngữu chứ gì !

B.H X. *bĩu môi* — Chị ăn nói hay nhỉ !

B.H.Q. — Mua với chuộc gì ! Thấy cô bé ngoan ngoãn thì yêu thế thôi, chứ mua với chuộc gì (*bảo bà hàng xén*) Đi về, bà đi.

B H.X. — Vâng về thôi Bây giờ cũng chả còn bán chác gì được, (*vẻ nghĩ ngợi*) Bà ạ, tay cô Hảo vẫn cầm sách nhỏ (*gánh hai cái tủ kính đi*).

B.H.Q.— Phải tôi cũng nhìn thấy. (*Xếp các thức vào cái quả sơn đen rồi gánh một bên quả, một bên cái chõng và cái ghế đài*)

Bà hàng xén và bà hàng quà ra.

LỚP XI

CHỊ NHỚN

CHỊ NHỚN *cười* — Không ăn thua gì đâu, hai bà oi (*đặt gánh rau lên vai*). Kìa cô Hảo, sau cô còn trở lại ? Gần tối rồi, về chẳng ông bà mong cô ạ.

H — Mẹ tôi sai lại đằng cô tôi có tý việc.

C.N — Thôi chào cô nhé, tôi về đây.

Chị Nhớn ra.

LỚP XII

Trời nhá nhem tối

HẢO

HẢO *nói một mình* — Từ ngày có quyển sách ước, ta khó nhọc quá, vì gặp mỗi việc lại nghĩ ngợi, suy sét xem có nên giúp không, và giúp như thế nào. Lắm lúc cũng khó lắm chứ có dễ đâu. Kìa ai như anh Bướm Trắng thì phải. *Bướm Trắng vào*

LỚP XIII

Thêm BƯỚM TRẮNG

việc em ước xin đã tỏ ra rằng em là một cô bé có lòng tốt, biết thương người nghèo, người khổ.

H. *buồn rầu* — Nhưng em trả lại anh thôi (*đưa quyển sách ước*).

B.T. — Sao lại trả ? Anh đã thấy em ước một điều gì cho thầy mẹ em đâu ?

H. *thành-thực* — Em có thấy thầy mẹ em có phàn nàn thiếu thốn gì đâu, với lại em chưa bao giờ nghe thầy em hay mẹ kêu ca khổ sở.

B.T. *mỉm cười* — Vì thế mà em chưa ước một điều gì cho thầy mẹ em đấy?

H.— Thôi em xin trả anh quyển sách ước đây này ! (*đưa quyển sách ước*).

B.T.— Tại sao ?

H.— Vì làm điều tốt khó khăn lắm.

B.T. *vẫn mỉm cười* — Em không muốn làm điều tốt ư ?

H.— Em muốn lắm. Nhưng nhiều khi em phân vân chẳng biết phải làm như thế nào cho phải. Em thấy công việc khó nhọc và nặng nề quá.

B.T.— Mình có khó nhọc mới đáng khen, công việc mình làm có nặng nề mới đáng quý. Em là một cô bé thông minh, ngoan ngoãn, công bằng, nhận-hậu, em phải cáng đáng nhận lấy quyển sách ước của anh. Vì thế quyển sách ước ấy vào tay một cô bé ngu độn, bất công, không tốt, thì nó sẽ không có chút giá-trị gì, Em giữ lấy mà dùng, mà cứu giúp những người nghèo đói, khổ sở ở chung quanh em, Thôi chào em anh đi.

LỚP XIV

HẢO — *Đứng sựng nhìn trời mơ mộng.*

(MÀN TỪ TỪ HẠ)

« SÁCH HỒNG KHÁI-HƯNG »

Do Nhà Sách VĂN-NGHỆ

51, Phạm-ngũ-Lão Saigon xuất-bản :

— Thầy Đội Nhất
— Cái Ấm Đất
— Bông Cúc Đen
— Ông Đồ Bề
— Đề Của Bí Mật
— Cóc Tía
— Quyển Sách Ước
— Cây Tre Trăm Đốt
— Cắm Trai

GIÁ 5$